

ProVeg Nederland en de TAPP Coalitie hebben met veel interesse kennisgenomen van de “Contourenbrief verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken op basis van suikergehalte” en reageren langs deze weg op de consultatie. Wij juichen het uitgangspunt van een gedifferentieerde verbruiksbelasting, waarbij de hoogte van de belasting wordt bepaald door de hoeveelheid suiker in de drank, toe. Naar onze mening past daar geen uitzonderingspositie in voor melk of een coulanceregeling voor fruitsappen. Kortweg pleiten wij daarom voor scenario I of scenario II, temeer omdat in die scenario’s noodzakelijke en gewenste stappen worden gezet in de eiwittransitie. Overigens zouden die opties aansluiten bij de wens van de kiezers om plantaardige en dierlijke producten op gelijke voet te belasten en sluit het aan bij doelstelling van veel voedselaanbieders, zoals supermarkten. Wij zullen dat hieronder toelichten.

Scenario I en II waarborgen dat de duurzame en gezonde optie op gelijke voet wordt belast als de niet-duurzame opties

De verbruiksbelasting is initieel onder andere ingevoerd om mensen te stimuleren om gezondere keuzes te maken in hun consumptie. Het is echter nog maar de vraag of de huidige regeling nog steeds aan die doelstelling voldoet. Zo worden bepaalde niet-duurzame en ongezonde zuivelproducten (zoals chocolademelk met een zeer hoog suikergehalte) vrijgesteld van de huidige verbruiksbelasting, terwijl duurzame alternatieven voor melk zoals haverdranken in de huidige regeling zwaar worden belast. Daarnaast omzeilen producenten van sappen en frisdranken deze belasting nu door het toevoegen van een kleine hoeveelheid zuivel aan hun product.¹ Dit zijn ongewenste effecten van de huidige regeling. De regeling zou juist moeten waarborgen dat producten met een hoog suikergehalte, zwaarder worden belast.²

ProVeg Nederland en de TAPP Coalitie zijn van mening dat de duurzame, gezonde en plantaardige optie goedkoper moet zijn dan de dierlijke tegenhanger. Doordat melk (in de meeste gevallen) meer suiker bevat dan veel plantaardige alternatieven, wordt in scenario I en II aan dat uitgangspunt tegemoetgekomen.

De overheid erkent het belang van de Eiwittransitie, maar handelt daar nog niet naar. Scenario’s I en II bieden de kans dat wel te doen.

Door te kiezen voor scenario I of II zou de overheid bijdragen aan de eiwittransitie. Door de consumptie van dierlijke eiwitten te verminderen en over te schakelen naar plantaardige alternatieven, wordt de druk op het milieu verminderd en wordt er bijgedragen aan de

¹<https://www.bnr.nl/nieuws/binnenland/10542731/appelsientje-ontwikkelt-suikertaks-met-truc-twee-druppels-zuivel-en-sap-is-geen-sap-meer>

² Zoals recent nog bevestigd door de Staatssecretaris van Financiën:
<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2024Z04748&did=2024D17662>

bestrijding van klimaatverandering. De eiwittransitie draagt daarnaast bij aan een betere volksgezondheid en een beter dierenwelzijn.

Het demissionaire kabinet erkent het belang van de eiwittransitie. Op 29 maart 2022 schreef toenmalig minister van LNV: *“Onderdeel hiervan is mijn doelstelling om een verschuiving van de balans in de consumptie van dierlijke en plantaardige eiwitten van de huidige 60/40-verhouding naar 50/50 in 2030 te realiseren. Dit is een ambitieus doel: dit vraagt over de gehele populatie een gedragsverandering in het eetpatroon.”*

De overheid onderschrijft dus wel het belang van de eiwittransitie, heeft zichzelf een ambitieus doel gesteld, maar tot concrete maatregelen heeft het tot op heden helaas nog niet geleid. Het kiezen voor scenario I of II zou een eerste stap kunnen zijn.

Prijsbeleid van scenario I en II past bij rol van de overheid

In juli 2023 heeft transitieonderzoeksbureau NewForesight een rapport over de eiwittransitie uitgebracht.³ De conclusie daarin was kortweg dat veel actoren (consument, producenten, voedselaanbieders, overheid, etc.) een rol moeten spelen in de transitie, maar dat de overheid de regie zou moeten pakken en de transitie zou moeten aanjagen. Hiertoe worden vier concrete maatregelen genoemd in het rapport, waarvan het instellen van prijsprikkels (plantaardige producten goedkoper, dierlijke producten duurder) er één is. Door voor scenario I of II te kiezen, zou de overheid daarin een eerste stap nemen.

NewForesight schreef onder andere:

“De prijzen voor ongezonde en dierlijke producten moeten omhoog, terwijl de prijzen voor gezonde en plantaardige producten omlaag moeten. Dit stimuleert de gezondheids- en duurzaamheidsdoelstellingen, terwijl de boodschappenmand betaalbaar blijft voor de consument.”

In scenario's III, IVa en IVb worden dierlijke producten opnieuw uitgezonderd. Door één van die scenario's te implementeren zouden derhalve opnieuw de verkeerde prijsprikkels worden gegeven.

Prijsbeleid volgend uit scenario I en II past bij doelstellingen van supermarkten

Veel supermarkten hebben ambitieuze doelstellingen op het gebied van de eiwittransitie.⁴ Veel van hen wil zelfs een stap verder gaan dan de overheid: niet 50 % van de geconsumeerde eiwitten moet volgens hen plantaardig zijn in 2030, maar 60 % (thans is dit 40 %).⁵ Dit geldt voor onder andere ALDI, Dirk, Ekoplaza, Jumbo, Albert Heijn, Lidl en Plus. Door voor scenario I of II te kiezen, kiest de overheid voor prijsbeleid dat bijdraagt aan het

³<https://proveg.com/nl/wp-content/uploads/sites/6/2023/07/Onderzoek-van-strategisch-consultancybureau-NewForesight.pdf>

⁴https://eiweet.nl/wp-content/uploads/2024/03/Eiweet-Landelijke-supermarkt-eiwitverhouding-2023-Gr een-Protein-Alliance-ProVeg-Nederland_latest_2.pdf

⁵ Supra noot 4

behalen van die doelen. De overige scenario's werken dit doel juist tegen doordat zuivelproducten opnieuw zouden worden ontzien.

Nederlandse bevolking wil dat dierlijk en plantaardig op gelijke voet worden belast

Uit onderzoek van Kieskompas⁶ blijkt dat 70 % van de Nederlandse kiezers van mening is dat plantaardige producten niet zwaarder zouden mogen worden belast dan de dierlijke tegenhangers. Dit gebeurt in de huidige regeling wel en de gedifferentieerde verbruiksbelasting biedt een uitgelezen kans om die ongewenste disbalans te herstellen.

Hoogachtend,
Mede namens Jeroom Remmers, directeur TAPP Coalitie,

Joey Cramer
Operationeel Directeur || Public Affairs
ProVeg Nederland
Telefoon + 31 6 14 29 65 48

–

Over ProVeg Nederland

ProVeg is de eerste internationaal actieve organisatie die zich inzet voor halvering van de consumptie van dieren in 2040. ProVeg werkt samen met voedselproducenten, retailers, groothandels, cateraars en restaurantketens om de obstakels om vaker voor plantaardig te kiezen te verlagen en plantaardig eten toegankelijk te maken voor iedereen.

Over TAPP Coalitie

TAPP Coalitie zet zich in voor een betere, eerlijke voedselprijs. Eentje die alle kosten voor het milieu, de gezondheid en het welzijn van dieren eerlijk meerekent. Dat is de weg naar een rechtvaardige toekomst voor mens, dier en de natuur.

⁶https://proveg.com/nl/wp-content/uploads/sites/6/2023/09/Eiwittransitie_-_wat-wil-Nederland-in-2024_.pdf